

Põlvamaa, Kanepi vald
Postitee Voorepalu
riigimetsa majandamise kava aastateks 2021-2030

Projekt

Koostaja: Tiit Timberg

september 2021

Sisukord

[I Ülevaade metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest](#) 3

[II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel](#) 9

[III Metsade majandamise kava aastateks 2021–2030](#) 10

[IV Mõisted](#) 15

Hea lugeja!

Mets on Eesti rikkus. Meile kõigile on oluline, et meie metsad oleksid elujõulised, erinevas vanuses, mitmekesised ja terved. Selline seisund saavutatakse metsa kasvatades, kasutades, uuendades ja kaitstes. Nõnda tagame, et igal järgmisel põlvkonnal on samaväärselt meiega noort metsa, keskealist metsa ja raieküpset metsa ning võimalus kasutada nende metsadega kaasnevaid hüvesid. Erinevas vanuses mets on vajalik ka ökoloogilise mitmekesisuse tagamiseks, sest eri liigid vajavad erinevaid tingimusi ja elupaiku.

Enamus Eesti metsadest on poollooduslikud ehk inimene on need kunagi istutanud ning loodus teisi puuliike omalt poolt lisanud. Elujõulise metsa saamiseks järgnevad istutamisele metsakasvatustööd. Kui mets saab raieküpseks, siis puit raiutakse ja asemele kasvatatakse uus mets.

Metsa kasvatamise võtted on erinevad ja need olenevad kohapealsetest looduslikest tingimustest. Eesti tingimustes on kõige tulemuslikum uuendada metsa lageraiega, millega luuakse taimede kasvuks soodsad valgustingimused. Looduslikult on lageraiele sarnaseid tingimusi varem loonud põlengud ja tormid, mida täna aga esineb harvem ja väiksemal pindalal kui sada aastat tagasi.

Metsa raiudes saame taastuvat ja keskkonnasõbralikku materjali, mida kasutame energia saamiseks, ehituses, mööblitööstuses, paberi tootmiseks ja paljuks muuks. Lisaks luuakse riigimetsas looduses liikumise võimalusi, kaitstakse loodusväärtusi ja kultuuriobjekte ning toetatakse teadusuuringuid.

Kavandame ajaloolise ja miljööväärtusliku Postitee äärse Voorepalu riigimetsa majandamist järgnevas kümnendiks. Oleme aastate jooksul kaardistanud pärandkultuuriobjektid ja vääriselupaigad. Kavandamisel arvestame matkaraja kulgemist ja lõkkekoha paiknemist ning oleme kõik metsaeraldised eesmärgistanud (Kaart 1).

Selleks, et säilitada Postitee Voorepalu metsade püsimine, väärtuste kaitse ja metsa mitmekülgne kasutus ka tulevikus, oleme kokku pannud Postitee Voorepalu riigimetsa majandamise kava aastateks 2021–2030.

I Ülevaade metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest

Alal RMK hallatavat metsamaad 12.0 ha (Tabel 1). Sellest 2.1 ha asub looduskaitse rangeimas vööndis, need on vääriselupaigad (VEP) ja seal metsa majandamist ei toimu. 0.2 ha on metsakooslusi Voorepalu lõkkekoha ümber, mille RMK on oma otsusega arvanud majandamisest välja. Teedealust mittemetsamaad on 0,1 ha (Kaart 1/Kaart 2)

Majandatavat metsa, kus metsa kasvatamine ja uuendamine toimub arvestades seadustest ja säästva metsamajandamise sertifikaatidest tulenevate piirangutega on alal 9,6 ha.

Tabel 1. Riigimetsamaa jagunemine (ha).

Rangelt kaitstav mets / VEP-id	2.1
RMK otsusega mittemajandatav mets / kooslus lõkkekoha ümber	0.2
Mittemetsamaa	0.1
Kokku	2.4
Majandatav mets	9.6
Kõik kokku	12.0

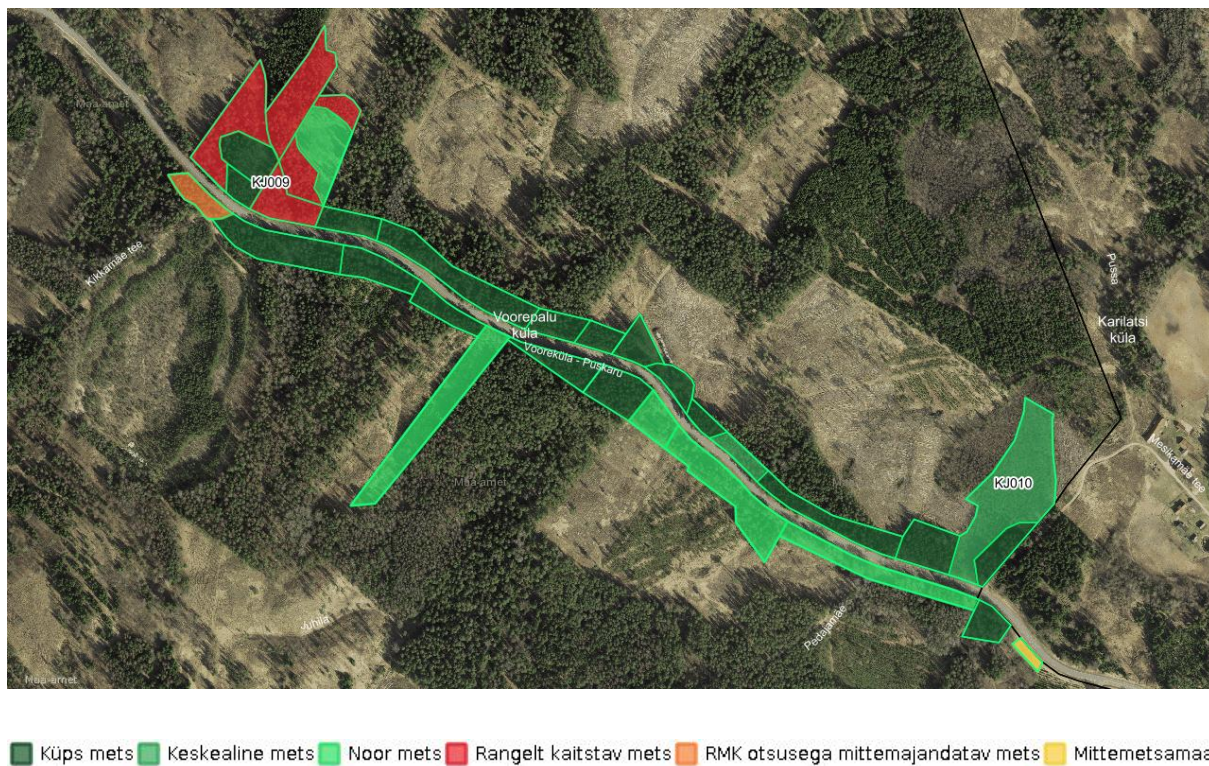
Kavaga hõlmatud metsade pindala on kokku 12.0 ha. Nendest metsadest enamuse moodustavad männikud, järgnevad kaasikud. Ülejäänud puuliigid haavikud, kuusikud on esindatud vähesel määral (Joonis 2).

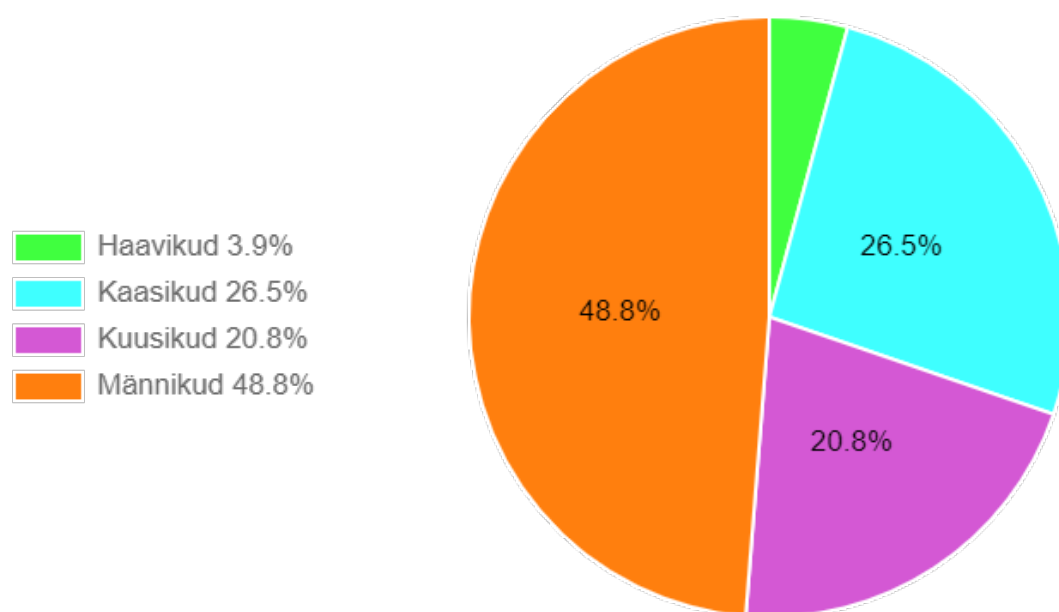
Kaart 1. Pärandkultuuri väärtused, Voorepalu Põrgurada, Voorepalu lõkkekoh.

Pärandkultuuri väärtustest paikneb alal legendaarne Röövlimägi ja ajalooline Vabadussilla org, (<https://loodusegakoos.ee/kuhuminna/puhkealad/kiidjarve-kooraste-puhkeala/voorepalu-porgurada>) samuti Voorepalu ristimännid. Mitmeid huviväärsusi leiab RMK Voorepalu Põrgurajalt, mille kohta täpsemalt: <https://loodusegakoos.ee/kuhuminna/puhkealad/kiidjarve-kooraste-puhkeala/voorepalu-porgurada>

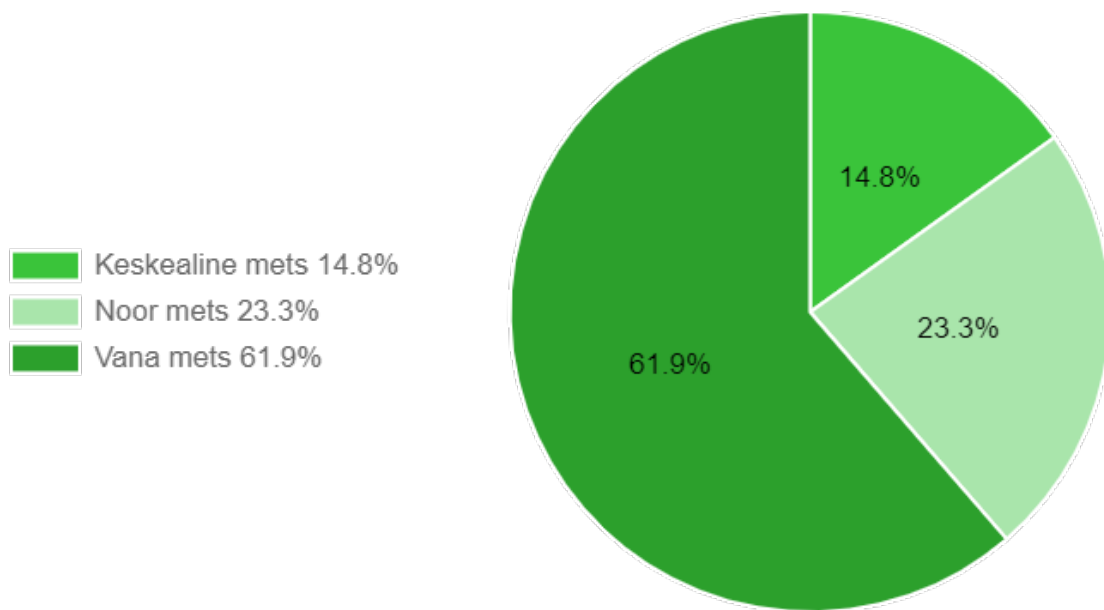
Metsa vanuselisest jaotusest, 2021.aasta seisuga, annavad ülevaate joonised 3-5.

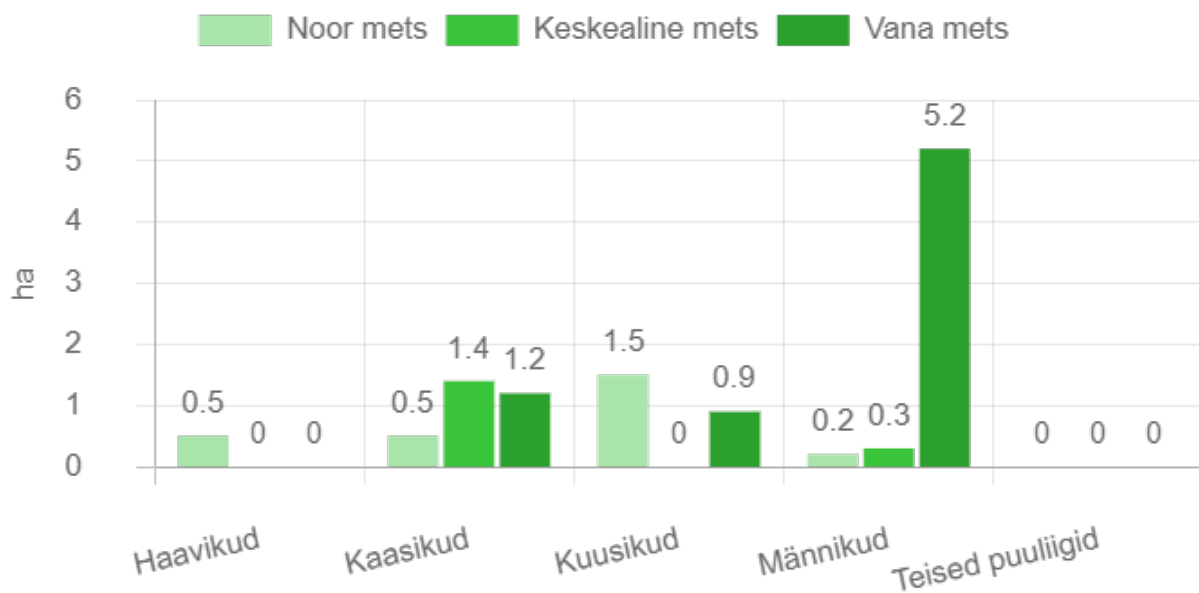
Kaart 2. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa 2021. aastal

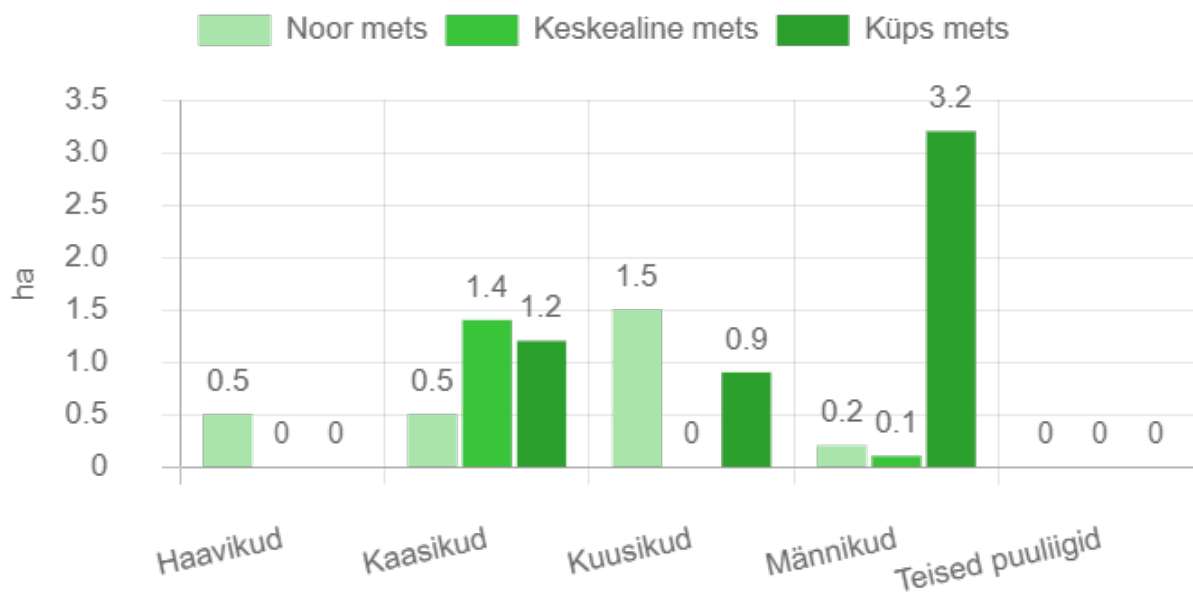
Joonis 2. Ala kõigi metsade jagunemine puuliikide kaupa (%) 2021. aastal

Joonis 3. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus (%) 2021.aastal

Joonis 4. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus (ha) puuliikide kaupa 2021.aastal

Joonis 5. Ala majandatavate metsade vanuseline jaotus (ha) puuliikide kaupa 2021. aastal

II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel

Metsi majandatakse viisil, et oleks tagatud metsade uuenemine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus. Tuleviku metsahoiu mõttes planeerime metsade uuendamist sihiga tagada puistute ühtlasem jagunemine vanusegruppidesse.

Metsade majandamist tutvustatakse kogukonnale täiendavalt infokoosolekutel, mis toimuvad raietele eelneval poolaastal.

- Uus mets pannakse lankidel kasvama hiljemalt kahe aasta jooksul pärast raiet.
- Kõige enne raiutakse metsad, mis on vanemad või mille tervislik seisund on halb.
- Raied planeeritakse selliselt, et raiutaks võimalikult harva.
- Raielangid püütakse sobitada maastikku. Raiete puhul püütakse mitte tükeldada väljakujunenud metsamassiive ning välditakse suurte avatud vaadete tekkimist.
- Lageraie lankidega ei ületata väljakujunenud metsaradasid ja teid.
- Lageraie puhul jälgitakse selle kõrvale jääva ala olukorda. Uuel langil ei alustata lageraiega enne, kui kõrvalolev raiesmik on uuenenud.
- Teede ja radade ääres jäetakse lageraie langile tavapärasest rohkem säilikpuid (20–70 tk/ha) või säilikpuude suuremaid gruppe.
- Noortes ja keskealistes metsades tehakse hooldusraiet vastavalt metsade vajadustele.
- Eriolukordade – tormi- ja muude oluliste metsakahjustuste – tõttu tekkivatest töödest teavitab RMK kogukonda eraldi ning need võivad tuua kavandatud töödesse muudatusi.

III Metsade majandamise kava aastateks 2021–2030

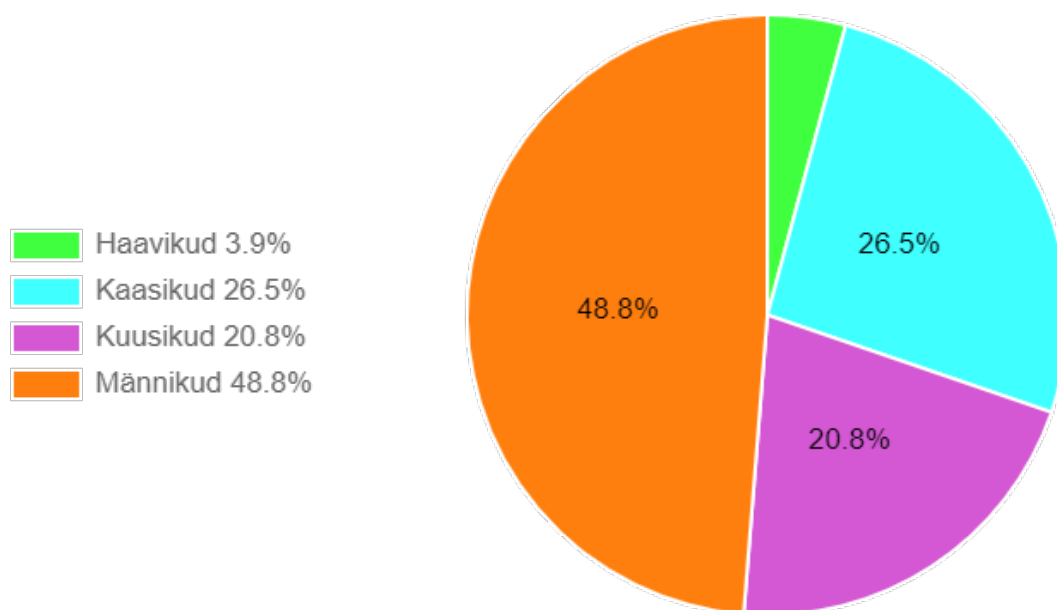
Selleks, et tasakaalustada puistute vanuselist jaotust ja tagada metsade püsimine, tuleb siinseid metsi järk-järgult uuendada. RMK uuendab metsi põhimõttel, et alal saaks kasvama raiutud metsaga vähemalt samaväärne mets ja kohtades, kus see on võimalik, kasutatakse selleks turberaiet. Voorepalu raiutavad-uuendatavad puistud on väikesepinnalised ja kasvavad viljakamates kasvukohtades ning siin on otstarbekam lageraiete kasutamine. Kavandame nendele raielankidele kõrgendatud määras säilikpuude (eelkõige vanade mändide) jätmist. 2022.aastaks kavandame raiele maantee äärse ribaeraldise KJ009-7-0.7 ha / 123.a vanune jänese kapsa-pohla männik. 2028.aastaks on kavandatud viie metsaeraldise lageraie, mille pindalad jäävad vahemikku 0.1-0.4 ha (Tabel 2).

Metsa uuendamine lähtub raiutavad peapuuliigist ja kasvukohta tingimustest. Raiutakse kolm männikut, mis uuendatakse männi istutusega. Raiutakse kaks kaasikut, mis uuendatakse kase istutusega. Raiutakse üks kuusik, mis uuendatakse kuuse istutusega (Kaart 3).

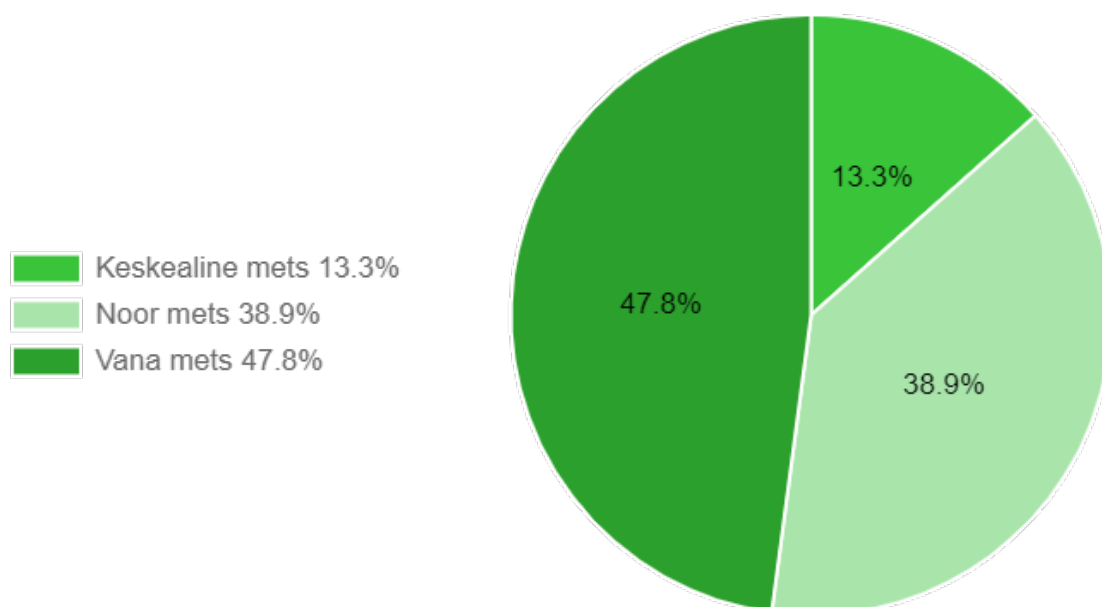
Sellise raiete ja uuendamise mahuga on võimalik liikuda vanade ja noorte metsade osakaalu võrdsustumise suunas (Joonis 3 / Joonis 7).

Tabel 2. Raiete pindala (ha).

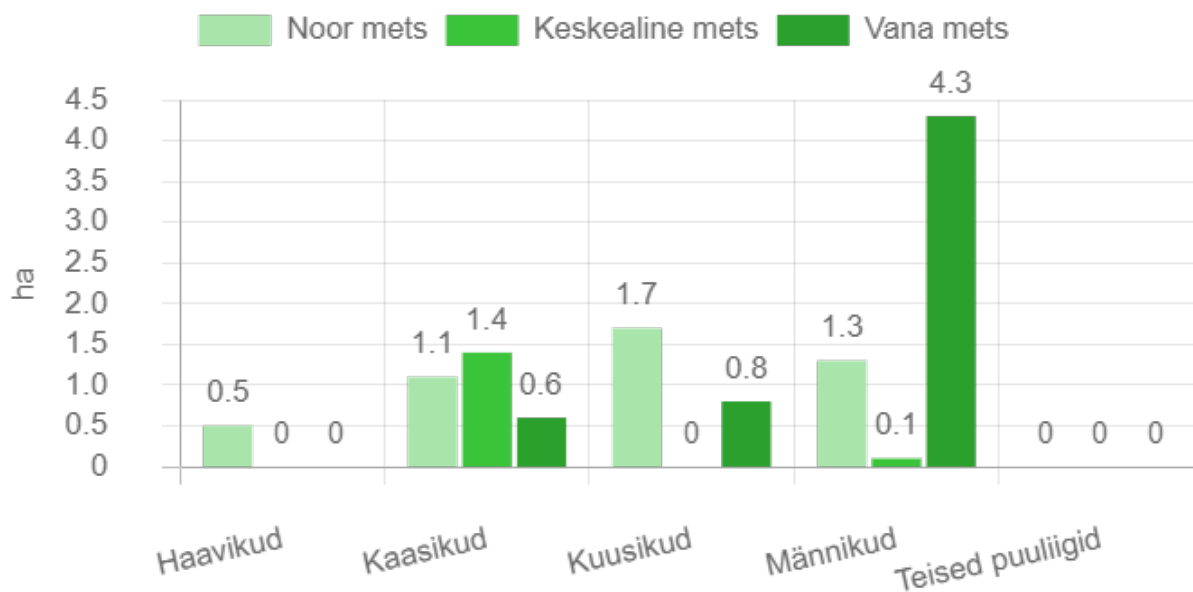
Aasta	Lageraie
2022	0.70
2028	1.20
Kokku	1.90

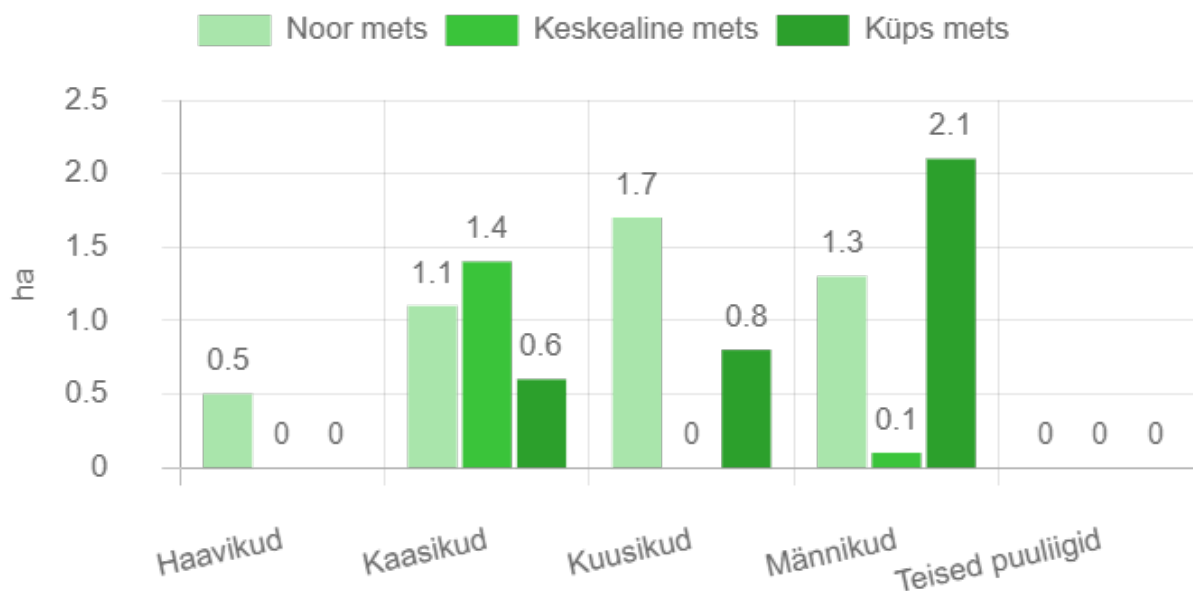
Joonis 6. Ala kõigi metsade jagunemine puuliikide kaupa (%) 2030 .aastal.

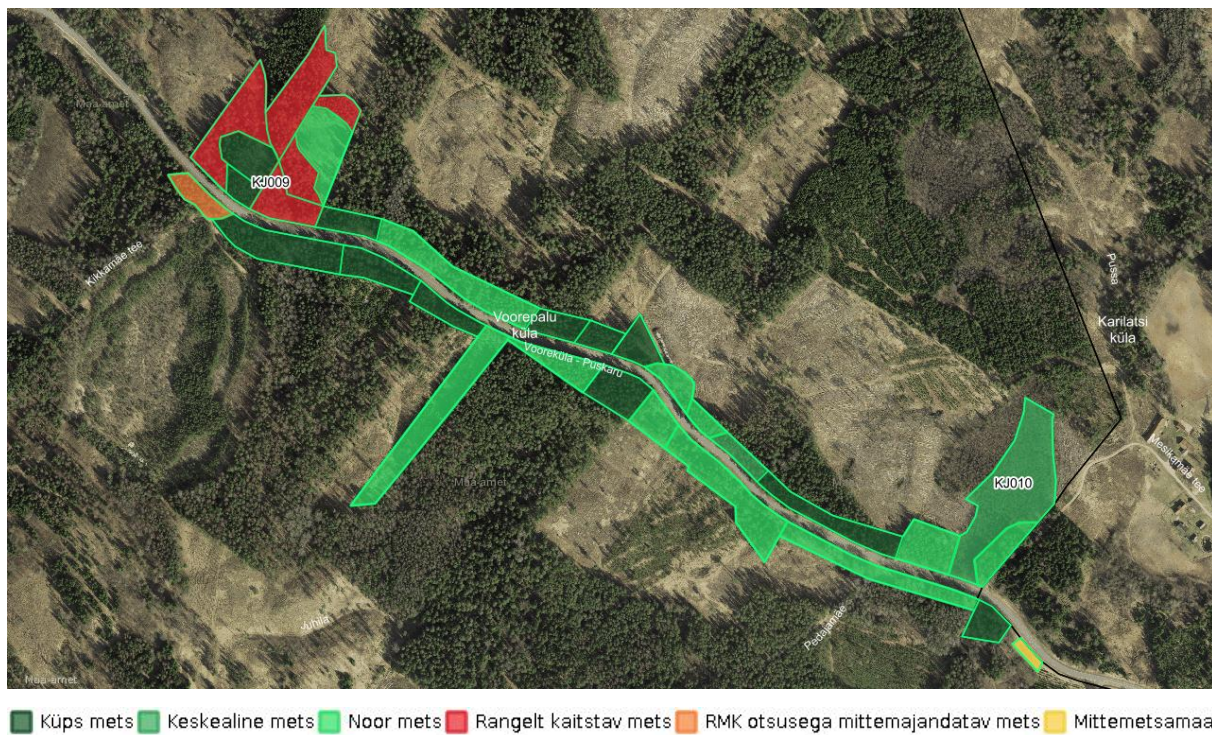
Joonis 7. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus (%) aastal 2030.aastal.

Joonis 8. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus (%) aastal 2030.aastal.

Joonis 9. Ala majandatavate metsade vanuseline jaotus (ha) puuliikide kaupa aastal 2030.aastal.

Kaart 3. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa aastal 2030. aastal

IV Mõisted

Uuendusraiet tehakse puidu saamiseks ja uue metsa kasvatamiseks. RMK soovib säilitada meie metsade liigirikkust ja kasvatada erineva puuliigi puistuid seal, kus nad kasvavad kõige paremini.

Uuendusraie liigid on lageraie, turberaie ja valikraie.

- **Lageraie** korral raiutakse langilt ühe aasta jooksul kõik puud, välja arvatud säilikpuud, mis toetavad elurikkust ja ka looduslikku uuenemist kohapealse seemnega.
- **Turberaie** korral raiutakse mets hajali paiknevate üksikpuude või häiludena pikema aja jooksul.
- **Valikraiet** tehakse erandjuhtudel, kui seda toetavad looduslikud tingimused ja metsa on võimalik kasvatada ja kasutada püsimeetsana. Mets raiutakse üksikute puude ja väikeste häiludena.

Hooldusraiet kasutatakse elujõulise metsa kasvatamiseks.

Hooldusraie liigid on valgustusraie, harvendusraie ja sanitaarraie.

- Nooremates metsades tehakse **valgustusraiet**, mille käigus raiutakse kõik tulevasse suurde metsa mittesobivad puud ja tehakse kasvuruumi eelistatud peapuuliigile.
- Vanemates metsades tehakse **harvendusraiet**, mille käigus tõstetakse metsa väärtust tiheduse reguleerimise teel. Harvendusraiega raiutakse enamuspuuliigi kasvu segavad puud.
- Metsa halvenenud tervisliku seisundi parandamiseks tehakse **sanitaarraiet**.